

Sprawa C-403/03

Egon Schempp

przeciwko

Finanzamt München V

(wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Bundesfinanzhof)

Obywatelstwo Unii – Artykuły 12 WE i 18 WE – Podatek dochodowy – Możliwość odliczenia od dochodu podlegającego opodatkowaniu alimentów płaconych przez podatnika mającego miejsce zamieszkania w Niemczech na rzecz byłej małżonki mającej miejsce zamieszkania w Austrii – Zaświadczenie o opodatkowaniu alimentów w tym państwie członkowskim

Opinia rzecznika generalnego L.A. Geelhoeda przedstawiona w dniu 27 stycznia 2005 r. I-0000

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 12 lipca 2005 r. I-0000

Streszczenie wyroku

1. *Obywatelstwo Unii Europejskiej – Postanowienia traktatu – Zakres przedmiotowy stosowania – Wyżyczenie sytuacji o charakterze wyjątkowym wewnętrznym – Krajowe przepisy podatkowe w sprawie odliczenia alimentów od dochodu podlegającego opodatkowaniu – Uwzględnienie traktowania pod względem podatkowym alimentów płaconych na rzecz uprawnionego mającego miejsce zamieszkania w innym państwie członkowskim – Brak sytuacji o charakterze wyjątkowym wewnętrznym*

(art. 17 WE)

2. *Obywatelstwo Unii Europejskiej – Równość traktowania – Dyskryminacja ze względu na przynależność państwową – Prawo swobodnego przepływu osób i pobytu na terytorium państw członkowskich – Przepisy krajowe uzależniające prawo do odliczenia od dochodu podlegającego opodatkowaniu alimentów płaconych na rzecz uprawnionego mającego miejsce zamieszkania w innym państwie członkowskim od ich opodatkowania w tym państwie – Dopuszczalność*

(art. 12 WE i 18 ust. 1 WE)

1. Celem obywatelstwa Unii, ustanowionego w art. 17 WE, nie jest rozszerzenie przedmiotowego zakresu stosowania traktatu na sytuacje wewnętrzne pozostające bez związku z prawem wspólnotowym. W każdym razie sytuacji obywatela państwa członkowskiego, który nie skorzystał z prawa do swobodnego przemieszczania się, nie można wyjątkowo z tego powodu przyrównywać do sytuacji o charakterze wyjątkowym wewnętrznym.

Odnosząc do krajowych przepisów podatkowych, które w celu ustalenia, czy odliczeniu podlegają alimenty płacone przez podatnika mającego miejsce zamieszkania w danym państwie członkowskim na rzecz uprawnionego, mającego miejsce zamieszkania w innym państwie członkowskim, uwzględniając skutki podatkowe tych alimentów w państwie członkowskim zamieszkania uprawnionego – skorzystanie przez tego ostatniego z prawa do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium innego państwa członkowskiego na podstawie art. 18 WE ma wpływ na prawo podatnika do odliczenia podatkowego w państwie członkowskim

jego zamieszkania.

Z uwagi na to nie można uznać tej sytuacji za sytuację wewnętrzną pozostającą bez związku z prawem wspólnotowym.

(por. pkt 20, 22, 24, 25)

2. Artykuł 12 akapit pierwszy WE oraz art. 18 ust. 1 WE należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwiają się one temu, aby podatnik mający miejsce zamieszkania w państwie członkowskim nie mógł na podstawie przepisów krajowych odliczyć od dochodu podlegającego opodatkowaniu w tym państwie członkowskim alimentów płaconych na rzecz byłego małżonka mającego miejsce zamieszkania w innym państwie członkowskim, w którym nie podlegał one opodatkowaniu, chociaż byłby on do tego uprawniony, gdyby jego były małżonek miał miejsce zamieszkania w tym samym państwie członkowskim.

W istocie art. 12 WE nie dotyczy ewentualnych różnic w traktowaniu osób fizycznych i przedsiębiorstw podlegających sdownictwu wspólnotowemu, jakie mogą wynikać z rozbieżności występujących między poszczególnymi państwami członkowskimi, jeżeli dotyczą wszystkich osób, do których znajduje zastosowanie, według obiektywnych kryteriów i bez względu na ich przynależność państwową.

Jednakże traktat WE nie gwarantuje obywatelowi Unii, że przeniesienie jego działalności do państwa członkowskiego innego niż to, w którym dotąd zamieszkiwał, pozostaje bez skutków w zakresie opodatkowania. Biorąc pod uwagę rozbieżności w przepisach prawnych państw członkowskich w tym przedmiocie, przeniesienie takie może w danym przypadku być bardziej lub mniej korzystne dla obywatela pod względem opodatkowania pośredniego. Zasada ta znajduje zastosowanie a fortiori w sytuacji, w której zainteresowany nie skorzystał osobiście z prawa do przemieszczania się, lecz uważa się za traktowanego w sposób nierówny wskutek przeniesienia przez jego byłego małżonka miejsca zamieszkania do innego państwa członkowskiego.

(por. pkt 34, 45–47 i sentencja)

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 12 lipca 2005 r.(*)

Obywatelstwo Unii – Artykuły 12 WE i 18 WE – Podatek dochodowy – Możliwość odliczenia od dochodu podlegającego opodatkowaniu alimentów płaconych przez podatnika mającego miejsce zamieszkania w Niemczech na rzecz byłej małżonki mającej miejsce zamieszkania w Austrii – Zawiadzenie o opodatkowaniu alimentów w tym państwie członkowskim

W sprawie C-403/03

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Bundesfinanzhof (Niemcy) postanowieniem z dnia 22 lipca 2003 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 29 września 2003 r., w postępowaniu:

Egon Schempp

przeciwko

Finanzamt München V,

TRYBUNA (wielka izba),

w składzie: V. Skouris, prezes, P. Jann, C. W. A. Timmermans i A. Rosas, prezesi izb, C. Gulmann, J. P. P. P. Puissochet, A. La Pergola, R. Schintgen, N. Colneric, J. Klučka, U. Lohmus, E. Levits i A. Ó Caoimh (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: L. A. Geelhoed,

sekretarz: R. Grass,

uwzględniając procedurę pisemną,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu E. Schemppa przez J. Seesta, Rechtsanwalt,
- w imieniu rządu niemieckiego przez W. D. Plessinga i A. Tiemann, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu niderlandzkiego przez H. G. Sevenster i C. A. H. M. ten Dam, działające w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez K. Grossa i R. Lyala, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 27 stycznia 2005 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 12 WE i 18 WE.

2 Wniosek ten został złożony w ramach postępowania między E. Schemppem i Finanzamt München V (zwanym dalej „Finanzamt”) w sprawie odmowy uznania przez ten urząd alimentów płaconych przez E. Schemppa na rzecz byłej małżonki mającej miejsce zamieszkania w Austrii za wydatki specjalne podlegające odliczeniu od dochodu podlegającego opodatkowaniu podatkiem dochodowym.

Ramy prawne

3 Zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 1 Einkommensteuergesetz (ustawy o podatku dochodowym, zwanej dalej „EStG”) następująco wydatki są „wydatkami specjalnymi”, jeżeli nie należą one do kosztów związanych z działalnością zawodową i wydatków na reklamę:

„Alimenty płacone na rzecz byłego małżonka lub małżonka pozostającego w separacji, podlegającego nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu, jeżeli płacący o to wnosi, za zgodą

otrzymujecego, do wysokości 27 000 DEM w roku kalendarzowym. Wniosek może zostać zwołany kądorazowo tylko na jeden rok kalendarzowy i nie może zostać wycofany [...]”.

4 Na podstawie § 22 ust. 1a EStG kwoty podlegające odliczeniu przez paczcego alimenty stanowi dochody podlegające opodatkowaniu po stronie otrzymującego, zgodnie z tzw. „zasadą korespondencji”. Możliwość odliczenia alimentów od dochodu podlegającego opodatkowaniu nie jest uzależniona od faktycznego opodatkowania otrzymującego z ich tytułu. Jednak w sytuacji gdy otrzymujący jest zobowiązany do zapłacenia podatku od otrzymywanych alimentów, paczcy jest zobowiązany na podstawie prawa cywilnego do poniesienia należnego od nich podatku dochodowego.

5 Zgodnie z § 1a ust. 1 pkt 1 EStG:

„Alimenty pacone na rzecz bywego małżonka lub małżonka pozostającego w separacji (§ 10 ust. 1 pkt 1) podlegają odliczeniu jako wydatki specjalne również wtedy, gdy otrzymujący nie podlega nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu. W tym celu otrzymujący musi mieć stałe miejsce zamieszkania lub zwyczajowo zamieszkiwać na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa, do którego stosuje się Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym. Opodatkowanie otrzymującego alimenty z ich tytułu musi być ponadto poświadczane przez właściwy zagraniczny organ podatkowy [...]”.

6 Zgodnie z § 52 ust. 2 EStG przepis ten stosuje się względem Republiki Austrii od roku podatkowego 1994, ponieważ państwo to przystąpiło do Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym z dniem 1 stycznia 1994 r.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

7 E. Schempp, obywatel niemiecki mający miejsce zamieszkania w Niemczech, opłaca alimenty na rzecz byłej małżonki, która ma miejsce zamieszkania w Austrii.

8 W zeznaniach podatkowych za lata 1994–1997 próbował on odliczyć te płatności na podstawie § 1a ust. 1 pkt 1 zdanie pierwsze i drugie EStG. Jednakże Finanzamt w decyzjach określających podatek dochodowy za lata 1994–1997 nie uwzględnił tego odliczenia ze względu na to, że nie otrzymał wystawionego przez austriackie organy podatkowe zaświadczenia, które potwierdzaoby opodatkowanie tych alimentów w Austrii, co przewiduje § 1a ust. 1 pkt 1 zdanie trzecie EStG.

9 W niniejszym przypadku E. Schempp nie mógł przedłożyć takiego zaświadczenia, ponieważ austriackie prawo podatkowe z zasady zwalnia alimenty z opodatkowania oraz nie przewiduje odliczenia płatności dokonanych z tego tytułu. Z akt sprawy wynika jednak, że E. Schempp mógłby odliczyć pełną kwotę alimentów wypłaconych byłej małżonce, gdyby miała ona miejsce zamieszkania w Niemczech. Była małżonka E. Schemppa nie musiałaby w takim przypadku płacić podatku od wspomnianych alimentów, ponieważ osiągnęły przez nią dochód jest niższy od kwoty wolnej od opodatkowania w Niemczech.

10 E. Schempp wniósł odwołanie od decyzji wydanych przez Finanzamt, powołując się na to, że sporne przepisy niemieckie są niezgodne z art. 12 WE i art. 18 WE. Decyzję z dnia 27 lipca 1999 r. Finanzamt oddalił to odwołanie.

11 W następstwie oddalenia przez Finanzgericht München wniesionej przez E. Schemppa skargi na decyzję o oddaleniu odwołania, złożył on rewizję do Bundesfinanzhof. Uznawszy, że rozstrzygnięcie sporu wymaga wykazania prawa wspólnotowego, Bundesfinanzhof postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z dwoma następującymi pytaniami

prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 12 WE należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on przepisom § 1 ust. 1 pkt 1 i § 10 ust. 1 pkt 1 EStG, na mocy których podatnik mający miejsce zamieszkania w Niemczech nie jest uprawniony do odliczenia alimentów płaconych na rzecz byłej małżonki mającej miejsce zamieszkania w Austrii, podczas gdy byłby do tego uprawniony, gdyby wciąż miała ona miejsce zamieszkania w Niemczech?

2) W przypadku odpowiedzi przeczącej na pytanie pierwsze, czy art. 18 ust. 1 WE należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on przepisom § 1 ust. 1 pkt 1 i § 10 ust. 1 pkt 1 EStG, na mocy których podatnik mający miejsce zamieszkania w Niemczech nie jest uprawniony do odliczenia alimentów płaconych na rzecz byłej małżonki mającej miejsce zamieszkania w Austrii, podczas gdy byłby do tego uprawniony, gdyby wciąż miała ona miejsce zamieszkania w Niemczech?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

12 W przedstawionych pytaniach sąd krajowy zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 12 akapit pierwszy WE oraz art. 18 ust. 1 WE należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one temu, aby podatnik mający miejsce zamieszkania w Niemczech nie mógł na podstawie przepisów będących przedmiotem postępowania przed sądem krajowym odliczyć od dochodu podlegającego opodatkowaniu w tym państwie członkowskim alimentów płaconych na rzecz byłej małżonki mającej miejsce zamieszkania w Austrii, chociaż byłby on do tego uprawniony, gdyby wciąż miała ona miejsce zamieszkania w Niemczech.

13 Na wstępie należy rozważyć, czy stan faktyczny będący przedmiotem postępowania przed sądem krajowym objęty jest zakresem stosowania prawa wspólnotowego.

14 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 12 akapit pierwszy WE zakazana jest wszelka dyskryminacja ze względu na przynależność państwową w zakresie zastosowania traktatu i bez uszczerbku dla przepisów szczególnych, które on przewiduje.

15 Dla ustalenia zakresu stosowania traktatu w rozumieniu art. 12 WE przepis ten należy interpretować w związku z postanowieniami traktatu dotyczącymi obywatelstwa Unii. Status obywatela Unii ma bowiem stanowić podstawowy status obywateli państw członkowskich, pozwalający tym spośród nich, którzy znajdują się w takiej samej sytuacji, na korzystanie z takiego samego traktowania z punktu widzenia prawnego, bez względu na ich przynależność państwową i bez uszczerbku dla wyraźnie przewidzianych w tym względzie wyjątków (wyrok z dnia 20 września 2001 r. w sprawie C-184/99 Grzelczyk, Rec. str. I-6193, pkt 30 i 31, wyrok z dnia 2 października 2003 r. w sprawie C-148/02 Garcia Avello, Rec. str. I-11613, pkt 22 i 23 oraz wyrok z dnia 15 marca 2005 r. w sprawie C-209/03 Bidar, Zb.Orz. str. I-2119, pkt 31).

16 Na mocy art. 17 ust. 1 WE każda osoba mająca przynależność państwa członkowskiego ma status obywatela Unii. E. Schempp jako obywatel niemiecki korzysta zatem z tego statusu.

17 Trybunał orzekł już, że na podstawie art. 17 ust. 2 WE ze statusem obywatela Unii wiążą się prawa i obowiązki przewidziane w traktacie, w tym prawo powoływania się na art. 12 WE we wszystkich sytuacjach, które *ratione materiae* pozostają we właściwośći prawa wspólnotowego (zob. wyrok z dnia 12 maja 1998 r. w sprawie C-85/96 Martínez Sala, Rec. str. I-2691, pkt 62).

18 Sytuacje te są w szczególności związane z korzystaniem z podstawowych swobód zagwarantowanych przez traktat oraz korzystaniem z zagwarantowanej przez art. 18 WE swobody przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich (www. wyrok w sprawie Bidar,

pkt 33).

19 Nawet jeżeli na obecnym etapie rozwoju prawa wspólnotowego podatki bezpośrednio należą do kompetencji państw członkowskich, tym niemniej są one zobowiązane do wykonywania tych kompetencji z poszanowaniem prawa wspólnotowego, w szczególności postanowień traktatu dotyczących przyznanej każdemu obywatelowi Unii prawa do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich, a w konsekwencji do powstrzymania się od wszelkiej dyskryminacji, jawnej lub ukrytej, ze względu na przynależność państwową (zob. podobnie wyrok z dnia 14 lutego 1995 r. w sprawie C-279/93 Schumacker, Rec. str. I-2225, pkt 21 i 26 oraz wyrok z dnia 12 grudnia 2002 r. w sprawie C-385/00 De Groot, Rec. str. I-11819, pkt 75).

20 Z orzecznictwa wynika jednak również, że celem obywatelstwa Unii, ustanowionego w art. 17 WE, nie jest rozszerzenie zakresu przedmiotowego stosowania traktatu na sytuacje wewnętrzne pozostające bez związku z prawem wspólnotowym (wyrok z dnia 5 czerwca 1997 r. w sprawach połączonych C-64/96 i C-65/96 Uecker i Jacquet, Rec. str. I-3171, pkt 23 i ww. wyrok w sprawie Garcia Avello, pkt 26).

21 Zdaniem rzędów niemieckiego i niderlandzkiego, sytuacja taka ma miejsce w postępowaniu przed sądem krajowym. Strona powołująca się na art. 12 WE, w tym przypadku E. Schempp, w rzeczywistości nie skorzystała z prawa do swobodnego przemieszczania się, przewidzianego w art. 18 WE. Skorzystała z tego prawa jego bycia matką. Jednakże zdaniem wymienionych rzędów niniejsza sprawa dotyczy opodatkowania E. Schemppa, a nie jego bycia matką. Rząd niemiecki stwierdza więc, że w niniejszej sprawie jedynym elementem o wymiarze zagranicznym w Republice Federalnej Niemiec jest fakt, że E. Schempp płaci alimenty osobie mającej miejsce zamieszkania w innym państwie członkowskim. Ponieważ alimenty nie mają jednak żadnego wpływu na swobodny przepływ towarów i usług wewnątrz Wspólnoty, niniejsza sytuacja nie jest objęta zakresem art. 12 WE.

22 W tym względzie należy zwrócić uwagę, wbrew twierdzeniom rzędów niemieckiego i niderlandzkiego, że sytuacji obywatela państwa członkowskiego, który, jak E. Schempp, nie skorzystał z prawa do swobodnego przemieszczania się, nie można wyłączać z tego powodu przyrównywać do sytuacji o charakterze wyłącznie wewnętrznym (zob. podobnie wyrok z dnia 19 października 2004 r. w sprawie C-200/02 Zhu i Chen, Zb.Orz. str. I-9925, pkt 19).

23 E. Schempp w rzeczywistości nie skorzystał z tego prawa, natomiast pewne jest, że jego bycie matką, ustanawiając swoje miejsce zamieszkania w Austrii, skorzystała z przyznanej każdemu obywatelowi Unii w art. 18 WE swobody przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich.

24 Jak w istocie zauważył rzecznik generalny w punkcie 19 opinii, skoro w celu ustalenia, czy odliczeniu podlegają alimenty płacone przez podatnika mającego miejsce zamieszkania w Niemczech na rzecz otrzymującego, mającego miejsce zamieszkania w innym państwie członkowskim, przepisy krajowe będące przedmiotem postępowania przed sądem krajowym uwzględniają skutki podatkowe tych alimentów w państwie członkowskim zamieszkania otrzymującego, to wynika z tego, że w tym przypadku skorzystanie przez byłą matkę E. Schemppa z prawa do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium innego państwa członkowskiego na podstawie art. 18 WE mogło wywrzeć wpływ na przysługującą jej byemu matce możliwość odliczenia płaconych na jej rzecz alimentów od dochodu podlegającego opodatkowaniu w Niemczech.

25 Z całości powyższych rozważań wynika, że z uwagi na to, że skorzystanie przez byłą matkę E. Schemppa z prawa przyznanej jej przez wspólnotowy porządek prawny miało

wpływu na prawo skarżącego w postępowaniu przed sądem krajowym do odliczenia podatkowego w państwie członkowskim jego miejsca zamieszkania, nie można uznać tej sytuacji za sytuację wewnętrzną pozostającą bez związku z prawem wspólnotowym.

26 Należy zatem rozważyć, czy art. 12 WE i art. 18 WE sprzeciwiają się temu, aby niemieckie organy podatkowe odmówiły prawa do odliczenia alimentów płaconych przez E. Schemppa na rzecz jego byłej małżonki mającej miejsce zamieszkania w Austrii.

W przedmiocie stosowania art. 12 WE

27 W niniejszym przypadku bezsporne jest, że gdyby była małżonka E. Schemppa miała miejsce zamieszkania w Niemczech, byłby on uprawniony do odliczenia od podatku alimentów płaconych na jej rzecz. Ponieważ jednak była małżonka E. Schemppa ma miejsce zamieszkania w Austrii, niemieckie organy podatkowe odmówiły mu prawa do tego odliczenia podatkowego.

28 Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że przewidziana w art. 12 WE zasada niedyskryminacji wymaga, aby porównywalnych sytuacji nie traktować w odmienny sposób, chyba że takie traktowanie byłoby obiektywnie uzasadnione (zob. wyrok z dnia 17 lipca 1997 r. w sprawie C-354/95 National Farmers' Union i in., Rec. str. I-4559, pkt 61).

29 Należy więc rozważyć, czy sytuacja E. Schemppa, który opłaca alimenty na rzecz swojej byłej małżonki mającej miejsce zamieszkania w Austrii i nie jest uprawniony do odliczenia tych kwot w swoim zeznaniu podatkowym dotyczącym podatku dochodowego, może być porównywana z sytuacją osoby, która płaci je [alimenty] na rzecz swojego małżonka mającego miejsce zamieszkania w Niemczech i korzysta z tej ulgi podatkowej.

30 W tym zakresie należy zauważyć, że na mocy § 1a ust. 1 pkt 1 zdanie trzecie EStG możliwość odliczenia od dochodu podlegającego opodatkowaniu w Niemczech alimentów płaconych przez podatnika mającego miejsce zamieszkania w tym państwie członkowskim na rzecz otrzymującego mającego miejsce zamieszkania w innym państwie członkowskim jest uzależniona od ich opodatkowania w tym drugim państwie członkowskim.

31 Wynika z tego, że skoro w sprawie przed sądem krajowym alimenty nie były opodatkowane w państwie członkowskim, w którym miała miejsce zamieszkania była małżonka E. Schemppa, nie był on uprawniony do odliczenia wspomnianych alimentów od dochodów uzyskanych w Niemczech.

32 W tych okolicznościach wydaje się, że wskazane przez E. Schemppa niekorzystne traktowanie wynika w istocie z faktu, że system opodatkowania alimentów w państwie członkowskim miejsca zamieszkania jego byłej małżonki jest odmienny od systemu przyjętego w państwie członkowskim jego miejsca zamieszkania.

33 Jak zaznaczył rząd niemiecki, gdyby była małżonka E. Schemppa obrała miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, w którym w przeciwieństwie do Austrii alimenty podlegają opodatkowaniu, jak w Niemczech, E. Schempp byłby uprawniony do odliczenia od dochodu podlegającego opodatkowaniu kwot płaconych byłej małżonką z tego tytułu, zgodnie z przepisami będącymi przedmiotem sporu w postępowaniu przed sądem krajowym.

34 Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że art. 12 WE nie dotyczy ewentualnych różnic w traktowaniu osób fizycznych i przedsiębiorstw podlegających sdownictwu wspólnotowemu, jakie mogą wynikać z rozbieżności występujących między poszczególnymi państwami członkowskimi, jeżeli dotyczą wszystkich osób, do których znajduje zastosowanie, według obiektywnych

kryteriów i bez wzgl?du na ich przynale?no?? pa?stwow? (zob. podobnie wyrok z dnia 9 wrze?nia 2003 r. w sprawie C?137/00 Milk Marque i National Farmers' Union, Rec. str. I?7975, pkt 124 oraz powo?ane w nim orzecznictwo).

35 Z powy?szego wynika, w przeciwie?stwie do twierdzenia E. Schemppa, ?e p?acenie alimentów na rzecz otrzymuj?cego, którego miejsce zamieszkania znajduje si? w Niemczech, nie mo?e by? porównywane z p?aceniem ich na rzecz otrzymuj?cego, którego miejsce zamieszkania znajduje si? w Austrii. W istocie otrzymuj?cy alimenty w obu przypadkach podlega odmiennym przepisom w zakresie ich opodatkowania.

36 W konsekwencji nale?y stwierdzi?, ?e na mocy § 1a ust. 1 pkt 1 EStG uniemo?liwienie podatnikowi maj?cemu miejsce zamieszkania w Niemczech odliczenia od dochodu podlegaj?cego opodatkowaniu alimentów p?aconych na rzecz jego by?ej ma??onki maj?cej miejsce zamieszkania w Austrii nie jest traktowaniem dyskryminuj?cym w rozumieniu art. 12 WE.

37 Zdaniem E. Schemppa nierówno?? traktowania, jaka mia?a miejsce w tym przypadku, wynika jednak z faktu, ?e chocia? mo?liwo?? odliczenia od dochodu podlegaj?cego opodatkowaniu alimentów p?aconych na rzecz osoby maj?cej miejsce zamieszkania w Niemczech nie jest uzale?niona od faktycznego opodatkowania tej osoby, to faktyczne opodatkowanie wymagane jest dla uzyskania mo?liwo?ci odliczenia od dochodu podlegaj?cego opodatkowaniu alimentów p?aconych na rzecz osoby maj?cej miejsce zamieszkania na terytorium innego pa?stwa cz?onkowskiego.

38 W tym zakresie nale?y jednak przypomnie?, ?e w niniejszej sprawie s?d krajowy wnosi do Trybuna?u o wypowiedzenie si? wy??cznie w kwestii, czy prawo wspólnotowe sprzeciwia si? temu, aby podatnik maj?cy miejsce zamieszkania w Niemczech nie móg? odliczy? od dochodu podlegaj?cego opodatkowaniu alimentów p?aconych na rzecz by?ej ma??onki maj?cej miejsce zamieszkania w Austrii. W konsekwencji, w celu przedstawienia s?dowi krajowemu wyk?adni u?ytecznej dla rozstrzygni?cia sporu w sprawie przed s?dem krajowym, nale?y stwierdzi?, ?e poruszony przez E. Schemppa problem dotycz?cy p?acenia alimentów na rzecz otrzymuj?cego maj?cego miejsce zamieszkania w innym pa?stwie cz?onkowskim, w którym s? one opodatkowane, nie pojawia si? w niniejszej sprawie, poniewa? stwierdzono, ?e w Austrii alimenty nie podlegaj? opodatkowaniu w ?adnym przypadku.

39 Bezsporna okoliczno??, ?e gdyby by?a ma??onka E. Schemppa mia?a miejsce zamieszkania w Niemczech, by?by on uprawniony do odliczenia od dochodu podlegaj?cego opodatkowaniu p?aconych jej alimentów, mimo tego ?e wspomniane alimenty nie podlega?yby w tym przypadku opodatkowaniu, poniewa? dochód osi?gany przez jego by?? ma??onk? w rozwa?anym okresie w Niemczech by? ni?szy od kwoty wolnej od opodatkowania przewidzianej w niemieckich przepisach podatkowych, nie mo?e podwa?y? stwierdzenia zawartego w punkcie 36 niniejszego wyroku. W istocie, jak s?uszenie zaznacza Komisja Wspólnot Europejskich, brak opodatkowania alimentów w Niemczech na tej podstawie w ?aden sposób nie mo?e by? zrównany z brakiem opodatkowania alimentów w Austrii z powodu niepodatkowego charakteru alimentów w tym pa?stwie cz?onkowskim, poniewa? konsekwencje podatkowe w zakresie opodatkowania dochodów, jakie wynikaj? dla danego podatnika w ka?dej z tych sytuacji, s? odmienne.

W przedmiocie stosowania art. 18 WE

40 Nale?y przypomnie?, ?e zgodnie z art. 18 ust. 1 WE „ka?dy obywatel Unii ma prawo do swobodnego przemieszczania si? i przebywania na terytorium pa?stw cz?onkowskich, z zastrze?eniem ogranicze? i warunków ustanowionych w niniejszym traktacie i ?rodkach przyj?tych w celu jego wykonania”.

41 E. Schempp, jako obywatel państwa czonkowskiego, a zatem i obywatel Unii, ma prawo powołania się na to postanowienie.

42 W przedstawionych Trybunałowi uwagach E Schempp twierdzi, że art. 18 ust. 1 WE chroni nie tylko prawo do przemieszczania się i przebywania w innych państwach czonkowskich, lecz także prawo do dokonania wyboru miejsca zamieszkania. E. Schempp zwraca uwagę, że skoro alimenty nie podlegają odliczeniu od dochodu podlegającego opodatkowaniu, w przypadku gdy otrzymujący je ma miejsce zamieszkania w innym państwie czonkowskim, może mieć to wpływ na decyzję otrzymującego alimenty o nieopuszczaniu Niemiec, co stanowiłoby ograniczenie w korzystaniu z praw zagwarantowanych w art. 18 ust. 1 WE. Wpływ ten mógłby się ujawnić w rzeczywistości w chwili ustalania wysokości alimentów, biorąc pod uwagę, że ich ustalenie odbywa się z uwzględnieniem ich skutków podatkowych.

43 W tym względzie należy orzec, że zgodnie z twierdzeniami rządów niemieckiego i austriackiego, jak również Komisji sporne przepisy krajowe w żaden sposób nie tworzą przeszkody w korzystaniu przez E. Schemppa, jako obywatela Unii, z prawa do przemieszczania się i przebywania na terytorium innych państw czonkowskich na mocy art. 18 ust. 1 WE.

44 Zmiana miejsca zamieszkania byłej małżonki E. Schemppa i jej przeprowadzka do Austrii wywołuje oczywiście, co zostało wskazane, niekorzystne dla niego konsekwencje podatkowe w państwie czonkowskim jego miejsca zamieszkania.

45 Jednakże Trybunał orzekł już, że traktat WE nie gwarantuje obywatelowi Unii, że przeniesienie jego działalności do państwa czonkowskiego innego niż to, w którym dotychczas zamieszkiwał, pozostaje bez skutków w zakresie opodatkowania. Biorąc pod uwagę rozbieżności w przepisach prawnych państw czonkowskich w tym przedmiocie, przeniesienie takie może w danym przypadku być bardziej lub mniej korzystne dla obywatela pod względem opodatkowania pośredniego (zob. podobnie wyrok z dnia 15 lipca 2004 r. w sprawie C-365/02 Lindfors, Rec. str. I-7183, pkt 34).

46 Zasada ta znajduje zastosowanie a fortiori w sytuacji takiej jak w sprawie przed sądem krajowym, w której zainteresowany nie skorzystał osobiście z prawa do przemieszczania się, lecz uważa się za traktowanego w sposób nierówny wskutek przeniesienia przez jego byłą małżonkę miejsca zamieszkania do innego państwa czonkowskiego.

47 W tych okolicznościach na postawione pytania należy udzielić odpowiedzi, że art. 12 akapit pierwszy WE oraz art. 18 ust. 1 WE należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się temu, aby podatnik mający miejsce zamieszkania w Niemczech nie mógł na podstawie przepisów tego rodzaju jak bądźce przedmiotem postępowania przed sądem krajowym odliczyć od dochodu podlegającego opodatkowaniu w tym państwie czonkowskim alimentów płaconych na rzecz byłej małżonki mającej miejsce zamieszkania w innym państwie czonkowskim, w którym nie podlega opodatkowaniu, chociaż byłby on do tego uprawniony, gdyby jego była małżonka miała miejsce zamieszkania w Niemczech.

W przedmiocie kosztów

48 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 12 akapit pierwszy WE oraz art. 18 ust. 1 WE należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się one temu, aby podatnik mający miejsce zamieszkania w Niemczech nie mógł na podstawie przepisów tego rodzaju jak będzie przedmiotem postępowania przed sądem krajowym odliczyć od dochodu podlegającego opodatkowaniu w tym państwie członkowskim alimentów płaconych na rzecz byłej matki mającej miejsce zamieszkania w innym państwie członkowskim, w którym nie podlegają one opodatkowaniu, chociaż byłby on do tego uprawniony, gdyby jego była matka miała miejsce zamieszkania w Niemczech.

Podpisy

* Język postępowania: niemiecki.